

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

II. In quo hocce semper in Dei præsentia versandi exercitium situm sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

Lunæ sit à sole dependentia, ac quam illa necessario semper in eius conspectu versari debeat: Luna nullam ex se claritatem habet, præterquam illam quam à sole recipit pro aspectus quo ipsum respicit diuersitate, iuxta claritatem quam recipit à sole in corpora inferiora operatur, itaque eius effectus sunt pro claritatis acceptæ magnitudine vel paruitate maiores vel minores. Hinc dum aliquid Lunæ obijcitur, quod Solis ei aspectum & visionem subtrahit statim eo ipso momento deliquium & ecclipsin patitur, suamque claritatem & splendorem, & vna cum eo non minimam suam in operando efficaciam, quam luce mediante habebat, partem amittit. Eodem plane modo se habet anima cum Deo qui eius sol est.

Atque idcirco sancti Patres hoc exercitium tantopere nobis commendant.

Lib. de dignit. condit. hum.

Deus semper benefacit nobis. Sicut nullum est momentum, quo homo non utatur vel fruatur Dei bonitate, & misericordia. Sic nullum debet esse momentum, quo eum presentem non habeat in memoria.

In specul. Monachor.

In omni actu vel cogitatu suo sibi Deum adesse memoret Religiosus: & omne tempus, quod de ipso non cogitat, perdidisse se computet. Cum Deus non obliuiscatur nostri, par erit nos illius nunquam obliuiscamur. Atque inde S. Augustinus in illud Psalmi 32. Firmabo super te oculos meos, scribens, velut paraphrastice ait, Non à te auferam oculos meos, quia & tu non auferes à me oculos tuos, semper eos infixos habebo; sicut habebat ille qui dicebat, Oculi mei semper ad Dominum.

Psal. 24. 15.

In orat. I. Theolog.

Non tam sæpe respirare, quam Dei meminisse debemus. Nam quemadmodum necessaria nobis est ad eor refrigerandum, ac naturalem calorem nonnihil imminuendum respiratio: sic necessaria non est orationem assidue ad Deum

recurrere, quo inordinatum concupiscentiæ ardorem, à quo ad peccandum sollicitamur & extimulemur, refrenemus.

CAPVT II.

In quo hocce semper in Dei presentia versandi exercitium sit.

VT vero melius aliquam è presenti exercitio utilitatem capiamus, ante ostendamus necesse est, in quo ipsum consistat. In duobus id potissimum punctis situm est, in duobus scilicet actibus; vno intellectus, voluntatis altero: Primus actus est intellectus, quia ille (vt docent Philosophi) semper ad quemcumque voluntatis actum requiritur ac præsupponitur. Principio ergo, intellectu ipso considerandum est, Deum hoc & quolibet alio loco præsentem adesse, vniuersum mundum replere, in omnibus, & qualibet eorum parte, & in quacumque demum creatura, quantumlibet exigua, totum existere. Et sic quidam fidei actus concipiendus est; quia hæc vna de veritatibus est, quas nobis fides credendas proponit. Ait quippe Apostolus: *Non longe est Deus ab vnoquoque nostrum: in ipso enim viuimus, mouemur, & sumus.* Vnde etiam aiebat Augustinus, *Intus eras, & ego foris, & tibi te querebam.* Intra te est; quin imo magis præsens, intimus & intrinsecus tibi est, quam tu ipse tibi. In ipso viuimus, mouemur, & esse nostrum habemus. Ipse vitam dat omni viuenti, & omni quod aliquo modo potens est, potentiam; omni quod est suum esse: qui si præsens non adesset, omnia sustentando, vniuersa esse desinerent, & in nihilum redigerentur. Considera deinde vndique te Deo plenum esse, à Deo circumcingi & ambiri, inque Deo velut natate, quod

quod verba illa, *Pleni sunt caeli & terra gloria tua*, egregie & liquido decla-
rant.

Nonnulli, vt melius ad hoc perueniant, mundum hunc vniuersum Deo plenum, vt reuera est, considerant, seque ipsos in maris huius infiniti (quod Deus est) medio constitutos, & ab eo circumuallatos & cinctos imaginantur: non secus ac spongia in medio mari natitans, tota & proflus ab aquis imbibitur & penetratur, quin etiam vndique ab aquis cingitur & circumdatur. Nec vero impertinens & inepta est comparatio, vt tenus nostro ingenio comprehendatur, etsi alioquin similitudo hæc angusta plane rem non adæquet, nec ad eius fundum pertingat, & quod intendimus, per omnia non declarat. Nam si spongia hæc in medio mari constituta ascendat sursum, tandem finem & extremum inuenit; si deorsum descendat, fundum; si ad hoc latus vel illud declinet, terminum reperit. at in Deo nihil tale reperies. De eo namque Propheta: *Si descendero in caelum, tu illic es; si descendero in infernum, ade; si sumptero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris, etenim illuc manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua.* Nullum enim in Deo extremum vel terminus est: utpote qui immensus & infinitus est. Præterea spongia, quia quoddam corpus est, non potest plane ab aqua, quæ aliud corpus est, penetrari; sed nos in omnibus, & per omnia à Deo, qui purus est spiritus, penetramur. Cateroquin hæc atque alie similes comparationes, etsi tennes & impares sint, conferunt & bonæ sunt, vt nos mortales infinitam Dei immensitatem aliquatenus intelligamus, & quomodo ipse in nobis, atque adeo in omnibus rebus, præsens & intimus, sit, nouerimus. Atque hanc ob causam illis vititur S. Augustinus.

Cæterum in hoc exercitio notandum est, non esse ad hanc Dei presentiam

Rodriquez exercit. pars I.

am habendam necesse, conceptum aut representationem aliquam de Deo per imaginationem formare, eum ad latus nostrum, aut in alio quolibet loco designato adesse fingendo, neque eum in tali forma aut figura nobis imaginari. Sunt enim nonnulli qui Iesum Christum ante se, vel ad latus suum sibi repræsentant, quod item vbiq; cum ipsis ambulet, atque in omnibus quæ agunt, ipsos inspiciat; itaque semper in Dei versantur conspectu. Horum quidam sibi repræsentant Christum crucifixum, alii columnæ alligatum, alii in oratione in horto sanguineas guttas effundentem, alii eum in alio passionis tormento constitutum, vel gaudiosum aliquod mysterium sanctissimæ vitæ suæ obeuntem, prout se quisque magis emoueri sentiet. Vel modo eum sibi repræsentant hoc modo illud opus peragentem. Et quamquam hoc imprimis vtile ac bonum sit, modo quis bene eo vti norit; communiter tamen loquendo nobis id vsquequaque non quadrat, neue semper expedit: omnes namque hæc rerum corporalium figuræ & imaginationes caput & cerebrum defatigant, debilitant, & perturbant. SS. Bernardus & Bonauentura longo alio id & commodiori modo facere norant, quam nos, miramque in eo facilitatem & quietem inueniebant; hinc se in illa vulnere Christi Iesu foramina, & intra latus illius apertum ingerebant; illud vnicum ipsorum erat asylum, refugium & solatium, sibi dici putantes illa sponsi ad sponsam verba, *Surge amica mea, speciosa mea; & veni, columba mea in foraminibus petra, in cauerna materia.* Alias ipsam crucis radicem ac basim cordi suo implantatam & infixam esse imaginabantur, magnaque animi dulcedine ac teneritudine illas sanguinis guttas, quæ è fontibus Saluatoris procurrebant ac profluebant, intra os suum se recipere cogitabant. *Haurietis aquas in Isa. 12. 3. gaudio de fontibus Saluatoris.* Hi quidem sancti id bene & prout oportebat

Ff facie-

Iesum corporeum imaginari vtile, sed difficile.

Cant. 2. 31.

Sancti beno-
norant ima-
ginari nobis
id periculo-
sum.

Plu in Deo
suum quam
spongia in
mari.

Plu. 113. 8.

Spongia ter-
minum inue-
nit & pene-
trari nequit,
sicut nos in-
Deo.

Epist. 17. ad
Dionys. &
117. 7. Cris-
ostom. 1. 1.

faciebant, atque inde mirifice proficiebant: at si toto die in id genus considerationibus & hac Dei presentia versari velis, vno forte vel die vel mense, quo hanc presentiam vsurpabis, omnem anni integri orationis fructum amittes: quia hocce exercitio tibi laedes caput.

Ad oculum hinc patebit, quam hoc nos merito praemonere oporteat: cum etiam in compositione loci (quae vnum est de orationis praambulis, qua praesentes nos esse imaginamur rei quae meditanda est, cogitando eam reuera ante oculos nostros geri) facienda notent illi qui de orandi methodo scripserunt, non esse imaginationem magnopere per figuram ac representationem illarum rerum corporalium, quae cogitantur, obruendam, tum ne caput ac cerebrum laedatur, tum ob alia illusionum hic occurrere solitarum pericula. Itaque si vel in vno orationis praambulo, quod tam breuiter tamen, & in quiete, & per otium fit, & in quo in nullam rem aliam hominem necesse est intendere, tanta circumspectione & cautela opus sit; quid erit ergo, quando toto die, & inter alias occupationes, hanc compositionem vsurpare volet?

Porro Dei presentia, de qua in praesens agimus, omnes illas imaginationes & considerationes violentas excludit, atque ab his nimis quam remota est: hic namque de presentia Dei loquimur, in quantum Deus est; quem necesse non est fingere praesentem hic adesse, sed tutius ipsum firmiter credere: vere namque adest.

Presentia Dei credenda non imaginanda.

Christus quia homo non est ubique, vt Deus. Sap. 1. 7.

Christus Iesus, Redemptor noster, in quantum homo, tam in caelo est, quam in sanctissimo Eucharistiae Sacramento: at non est ubique & quouis loco praesens. Quocirca dum Christum, in quantum homo est, praesentem nobis imaginamur, mera id imaginatio est, quam ipsi nobis fingimus: verum in quantum Deus, vere hic praesens adest, & intra me, & quouis loco, omniaque replet. *Spiritus Domini repleuit orbem terrarum.* Necesse autem

non est fingere, quod reuera à parte rei existit, sed potius id, quod vere est, credere.

Secundo, ipsa Christi humanitas per imaginationem quidem figurari ac representari potest, quia corpus habet ac figuram: at Deus, in quantum Deus est, figurari imaginatiue non potest, vti reuera est, quia corpore & figura omni caret, cum purus sit spiritus. Ne Angelum quidem, imo nec animam nostram prout vere est, imaginari aut concipere possumus, quia spiritus est; quanto minus imaginari aut concipere qualis sit Deus?

Quomodo ergo Deum praesentem contemplari aut fingere possumus? non aliter scilicet, quam quendam fidei actum faciendo, praesupponendo inquam credendoque Deum vere hic praesentem adesse, cum id ipsa nos doceat fides; ita tamen, vt scire nolimus, quomodo aut qualis sit. Plane sicut Moysen fecisse ait Apostolus, qui Deum *inuisibilem tanquam videns sustinebat*, & cum eum praesentem & quasi coram videret considerabat, scire nolens aut imaginari, quomodo esset, perinde ac dum quis cum amico suo de nocte in tenebris loquitur, & de eius forma nihil sollicitus est, neue de ea vel cogitat; sola amici sui conuersatione & praesentia, quem praesentem esse nouit, fruens ac se oblectans. Ita & nos Deum praesentem fingere debemus: sufficit quippe nos scire, amicum nostrum hic adesse, eo vt fruamur, neque necesse non est sollicito inquirere vel considerare quomodo aut qualis sit, quia nunquam eo pertinagemus; utpote cum adhuc in caliginosa nocte agamus: expectemus vero donec dies luceat, & alterius vitae aurora adueniat. tunc quippe se nobis manifestabit, & clare eum prout reuera est, videte poterimus. *Cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.* Hac de causa Deus Moysi apparuit in nebula & obscura caligine, vt scilicet eum non videas, sed solum praesentem adesse credas. Quidquid diximus haecenus, ad primum intellectus actum, qui pra-

presupponendus est, spectat. Notandum vero, præcipuam exercitii huius partem neququam in hoc consistere: quippe non intellectus tantum occupandus est, Deum præsentem considerando; sed & voluntas, eum & desiderando & amando, sequere illi uniendo. Atque ideo in his voluntatis actibus exercitium hoc præcipue consistit. De qua re capite sequenti locuturi sumus.

CAPVT III.

De actibus voluntatis, in quibus Exercitium hoc potissimum consistit, & quomodo in iis nos exercere debeamus.

Sonauentura in mystica sua Theologia docet, ipsos voluntatis actus, quibus in sancto hoc exercitio cor ad Deum eleuandum est, ardentia quædam esse cordis desideria, quibus se anima perfectio quodam amore Deo unire desiderat; nec non affectus quosdam inflammatos, viua etiam quædam è visceribus intimis profecta suspiria, quibus ipsa ad Deum anhelat; denique pios quosdam & amórosos voluntatis motus, quibus, ceu aliis quibusdam spiritualibus, se extollit, ac sursum librat ac subleuat, Deoque se arctius colligare & constringere allaborat. Hæc desideria & vehementes atque ardentis cordis affectus, à sanctis Patribus aspirationes vocantur; quod his anima se ad Deum subleuet; quod idem est atque ad Deum aspirare; & quia, vt reddit Bonauentura, sicut respirando anhelitum & spiritum ex interiori corporis nostri, sine vlla præuia deliberatione trahimur; ita etiam celerissime, & interdum sine deliberatione præuia, vel quasi sine illa, ardentia hæc desideria, ex intimis cordis penitralibus ducimus & prolicimus.

Aspirationes porro has & desideria homo per breues quasdam & frequentes orationes declarat, quas iaculatorias, id est, *vaptim eiaculatas* (vt quidem ait S. Epistol. ad Augustinus) nuncupant. Sunt hæc namque ceu ardentia quædam iacula & sagittæ, quæ ex corde intimo euibratæ, in momento ad Deum subito efferuntur & emittuntur.

Hocce orationum genus frequens ac familiare præscis illis erat Ægyptiis monachis, vt ait Cassianus; & has ipsi permagni faciebant; partim quia eo quod sunt breues, caput non lædunt; partim quia cum feruore quodam & spiritu eleuato eiaculantur, & subito ante Dei conspectum sese sistunt. Atque ideo nullum dæmoni eius qui eas concipit perturbandi, aut aliquod in corde eius impedimentum obijciendi locum dant. Notanda proinde sunt illa S. Augustini verba ab iis qui se orationi applicant: *Ne inquit, illa vigilans & erecta intentio, quam tamen necessaria est oranti ad cum debita reuerentia & respectu orandum, per productiores moras haberetur, vt in longa oratione fieri solet.* Per has ergo orationes iaculatorias sancti illi Monachi Deum sibi semper præsentem imaginabantur, suum frequentissime cor ad Deum sustollentes & assidue cum ipso conuersantes & tractantes.

Atque ideo hic in presentia Dei ambulandi modus nobis vt plurimum conuenientior, facilior, & fructuosior est: sed ipsam exercitii huius præxin iam pluribus opus erit declarare: hanc Cassianus in communi illo versiculo, in quo singulas suas Horas Ecclesia exorditur, *Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me festina*, ait includi. Si quod negotium, in quo graue periculum subest, auspicaris, sic Deum, vt re, ad bene ex eo emergendum, iuuare dignetur, ora, *Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me festina.* In omni siquidem re Dei auxilio opus habemus & succursu, hinc ipsum semper nos exposcere oportet.

Ff 2 Addis

Alia voluntas potest

Epistol. ad Probam, que est 121.

Epistol. ad Probam, que est 121.

Iaculatoria à velocitate dicta.

Lib. 2. de institut. renouantian.

Iaculatoria Dæmonem non metuent.

Epistol. ad Probam. Chrysol. homil. 79.

Abbas Isaac collat. 10. c. 10.

Collat. 10. f. 10.

Psal. 69. 2.

Deus in adiutorium meum intende &c. Hac oratio ad omnia fertur.